

08 01 29

Till Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande av utredningen om beslutanderätten vid gemensam vårdnad, SOU 2007:52

På uppdrag av regeringen har en särskild utredare tillsammans med sakkunniga analyserat vilka nackdelar som kan uppkomma för ett barn vid gemensam vårdnad när vårdnadshavarna inte kan komma överens i frågor som rör barnet. Med utgångspunkt från den analysen har man lämnat förslag som syftar till att bättre tillgodose barnets intressen och underlätta ett gemensamt vårdnadsansvar.

Beslutanderätten vid gemensam vårdnad

Utredaren förslår:

En reglering av vårdnadshavarnas inbördes ställning för att skillnaderna i ansvar och rättigheter inte ska kopplas till vårdnaden. Syftet är att dämpa konflikterna kring barnet.

FSS synpunkt:

Detta är positivt utifrån barnets situation och främjar barnets tillgång till båda föräldrarna.

Utredaren föreslår:

Att den ene föräldern ges en självständig beslutanderätt i frågor som gäller sjukvård, tandvård, tillgång på insatser jml sociallagarna, barnomsorg och skola. Denna rätt föreslås vara begränsad till vissa områden och ska beslutas av domstolen om föräldrarna inte är överens.

FSS synpunkt:

Det finns en risk att konflikten mellan föräldrarna förflyttas från vårdnads- boende och umgängesfrågor till vem som skall få den självständiga beslutanderätten.

Utredaren föreslår

Den förälder som barnet bor hos har rätt att bestämma var han eller hon ska bo med barnet utan den andre förälderns medgivande. Boendeföräldern beslutar i frågor som rör den dagliga omsorgen.

FSS synpunkt

Med tanke på den arbetsmarknadspolitik som råder där arbetslösa tvingas flytta till platser där det finns arbetet är det oklart om flyttningar det får anses vara till barnets bästa. Tillgång till båda sina föräldrar är naturligtvis bäst ur barnets synvinkel. Frågeställningen blir hur barnets behov av umgänge med den förälder det inte bor hos skall kunna tillgodoses.

Umgänge

Utredaren föreslår

Barn har inte någon plikt att umgås med den förälder som barnet inte bor tillsammans med. Umgängesrätten är i första hand till för barnet. Oavsett gemensam vårdnad eller ej har barnets föräldrar ett gemensamt ansvar för att barnets behov av umgänge med den förälder barnet inte bor tillsammans med tillgodoses liksom umgänge med andra närstående.

FSS synpunkt

Det är positivt att båda föräldrarnas ansvar poängteras.

Kontaktperson vid umgänge

Utredaren föreslår

Umgängesstöd med tidsbegränsning, skall vid behov ges till barnet vid umgänge med den förälder som barnet inte bor med. Domstolen beslutar om umgängesstöd efter samråd med socialnämnden. Beslutet övervägs av socialnämnden som också föreslås verkställa beslutet. Umgängesstöd skall reserveras för situationer där det inom överskådlig framtid kan bli aktuellt med umgänge utan villkor.

FSS synpunkter

Det är positivt att denna fråga blir konkret och att det finns ett mål när umgänget skall fungera utan detta stöd.

Socialtjänstens förutsättningar att tala med barn

Utredaren föreslår

Att samtal med barn får genomföras utan vårdnadshavarens samtycke och skall gälla samtliga utredningar som rör barn.

FSS synpunkt

Förslaget är helt i linje med de intentioner som finns i BBIC (Barns behov i centrum) och ökar barnets möjligheter att framföra sin egen åsikt, i relation till mognad, även från relativt låg ålder. Man måste ta hänsyn till lojalitetskonflikter som kan uppkomma

Upplysningar om barnet

Även om en av barnets föräldrar ensam har vårdnaden, kan det ur barnets synvinkel vara viktigt att den andra föräldern på ett naturligt sätt finns med i barnets vardag.

Utredaren föreslår

Barnets bästa skall vara avgörande om vårdnadshavare bör ges upplysningsskyldighet till barnets andra förälder.

Föräldrarna skall kunna träffa avtal om vårdnadshavarens upplysningsskyldighet.

Utredaren avstår från att lämna förslag hur en förälder som inte är vårdnadshavare skall kunna få information om sitt barn direkt från myndigheterna. Ett sådant förslag bedöms medföra åtskilliga praktiska problem.

FSS synpunkt

Förslaget om upplysningsskyldighet till en förälder som inte är vårdnadshavare är oftast positivt utifrån barnets synvinkel.

Utredarens sammanfattning

Syftet med förslagen i utredningen är att förbättra förutsättningarna för gemensam vårdnad och främja föräldrarnas ansvarstagande och engagemang. En sammantagen bedömning av utredaren är att hans förslag bidrar till ökad jämställdhet.

FSS sammanfattning

Utredarens förslag kan undanröja konflikter där föräldrarna är mer eller mindre samarbetsvilliga. I de familjer där det finns djupa och varaktiga konflikter är det osäkert om dessa förslag skall kunna förbättra samarbetet. Det uppstår nya områden att ta strid kring. En tvist om ensam vårdnad i dag kan i detta förslag, i morgon, handla om en tvist om vem som skall få självständig beslutanderätt. Är detta i enlighet med barnets bästa?

Konsekvenser av utredningens förslag

Enligt utredare medför inte hans förslag några ökade kostnader för insatser eller arbetsinsats från socialnämndens sida.

FSS synpunkt

Förslagens innehåll tyder på att det blir en betydande ökning av arbetsinsatsen i familjerättsliga ärenden med ökning av barnsamtal, samarbetssamtal, avtalskrivning mellan vårdnadshavarna, uppföljning av umgängesstöd och inte minst samråd och uppdrag från domstol. Utökad uppdrag för familjerätten medför ökade personalkostnader för att barnens rätt skall tillvaratas på ett bättre sätt.

Per-Olof Forsblom
Ordförande
Tfn 018 727 1405
Mobil 070 821 68 84
Föreningen Sveriges Socialchefer
Box 2096
471 11 Rönnäng

